

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV Z ANGLICKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B2

BRATISLAVA 2012

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 30. 8. 2013
pod číslom 2013-10834/28677:1-0922 s platnosťou od 1. 9. 2013.

ÚVOD

Cieľom maturitnej skúšky z anglického jazyka je zosúladienie požiadaviek na jazykové vedomosti a spôsobilosti žiakov, zjednotenie kritérií hodnotenia komunikačnej jazykovej kompetencie žiakov a dosiahnutie objektivity maturitnej skúšky. Tento typ maturitnej skúšky umožní žiakom študovať doma aj v zahraničí a uplatniť sa na európskom trhu práce.

Špecifikácia komunikačnej úrovne bola definovaná v roku 2001 v dokumente Rady Európy s názvom Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. (SERR).

Spoločný názov pre úroveň B1 a B2 je samostatný používateľ (independent learner), čo predpokladá, že žiak aktívne pristupuje k získavaniu vedomostí nielen na hodinách anglického jazyka, ale i prostredníctvom všetkých dostupných médií (samoštúdiom) v zhode so svojimi osobnými záujmami a profesijnou orientáciou. Požiadavky kladené na žiaka predpokladajú uvedomelý prístup žiaka k osvojeniu si cudzieho jazyka.

Model maturitnej skúšky z anglického jazyka je jednotný pre všetky typy stredných škôl. Podkladom pre vypracovanie cieľových požiadaviek na maturitnú skúšku je Štátny vzdelávací program pre vyššie sekundárne vzdelávanie v Slovenskej republike a Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie, hodnotenie.

Žiak na úrovni B2:

Rozumie hlavným myšlienkam zložitého textu na konkrétne aj abstraktné témy vrátane odborných diskusií vo svojej špecializácii. Komunikuje na takom stupni plynulosti a spontánnosti, ktorý mu umožňuje viesť bežnú konverzáciu s rodenými hovoriacimi bez toho, aby to pre konkrétneho účastníka interakcie predstavovalo zvýšené úsilie. Dokáže vytvoriť jasný, podrobný text na rozličné témy a vysvetliť svoje stanovisko k aktuálnym témam s uvedením výhod aj nevýhod rozličných možností (SERR, s. 26).

TEMATICKÉ OKRUHY

Tematické okruhy sú pre obe úrovne rovnaké. Základom hodnotenia je rozsah slovnej zásoby, používanie gramatických štruktúr, stupeň jazykovej pohotovosti, obsahová stránka prejavu a pod.

Úlohou žiaka je zaujať stanovisko k téme a odôvodniť ho v rozhovore. Hodnotí sa vyjadrenie stanoviska, vecná argumentácia, výber faktov a informácií, gramatika.

1. Rodina a spoločnosť

- a) životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- b) členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- c) rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy),
- d) predstavy o svojej budúcej rodine, partnerovi, bývaní, práci,
- e) rodina a spoločnosť (funkcie rodiny, rodina kedysi a dnes, generačné problémy a problémy monoparentálnych rodín, rozvodovosť, nízka pôrodnosť).

2. Domov a bývanie

- a) môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestností),
- b) bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody),
- c) ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní),
- d) domov a jeho význam v živote človeka (kultúra bývania u nás a v iných krajinách),
- e) problém bývania mladých rodín, kúpa a prenájom bytu, deti na sídliskách.

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

- a) ľudské telo,
- b) bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni,
- c) zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena),
- d) zdravotnícka starostlivosť (prevencia, očkovanie),
- e) štátne a súkromné zdravotníctvo (zdravotné poistenie, odborní lekári).

4. Doprava a cestovanie

- a) prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne),
- b) dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov),
- c) individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie),
- d) cestovanie kedysi a dnes, cestovanie v budúcnosti,
- e) možnosti cestovania do zahraničia.

5. Vzdelávanie

- a) školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny),
- b) vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine),
- c) život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové),
- d) štúdium cudzích jazykov (výmenné pobyty, stáže, jazykové kurzy, au-pair),
- e) vzťah učiteľa k žiakovi a opačne.

6. Človek a príroda

- a) ročné obdobia, počasie,
- b) príroda okolo nás – fauna (zvieratá voľne žijúce, v ZOO, domáce) a flóra,
- c) stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia), prírodné katastrofy,
- d) ochrana životného prostredia (národné parky, chránené územia, environmentálna výchova),
- e) vplyv životného prostredia na život človeka (poľnohospodárstvo, zdravá výživa, agroturistika).

7. Voľný čas, záľuby a životný štýl

- a) možnosti trávenia voľného času,

- b) organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády),
- c) individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda),
- d) vplyv zmien spoločnosti na trávenie voľného času (kedysi a dnes),
- e) trávenie voľného času rôznych vekových kategórií.

8. Stravovanie

- a) jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo,
- b) stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii),
- c) národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie),
- d) medzinárodné kuchyne (charakteristika, rozdiely, špeciality),
- e) zdravá kuchyňa (stravovanie detí, návyky, vegetariánstvo, diéty).

9. Multikultúrna spoločnosť

- a) sviatky - zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a rôzne podujatia),
- b) spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine,
- c) zblížovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes), osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia,
- d) negatívne javy (rasová diskriminácia, intolerancia, vzťah k menšinám),
- e) kultúrne hodnoty iných národov, spolužitie v Európe.

10. Obliekanie a móda

- a) vplyv počasia a podnebia na odievanie,
- b) odev a doplnky na rôzne príležitosti,
- c) výber oblečenia (móda, vek, vkus, nálada, možnosti), starostlivosť o oblečenie,
- d) módné trendy - farby, tvorcovia, módné prehliadky,
- e) „Šaty robia človeka“, šaty na mieru alebo konfekcia (v obchode s odevmi, u krajčira).

11. Šport

- a) druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport),
- b) šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody,
- c) význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter),
- d) významné športové podujatia, súťaže, olympijské hry,
- e) negatívne javy v športe (sláva, peniaze, doping).

12. Obchod a služby

- a) nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská),
- b) služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica),
- c) reklama a vplyv reklamy na zákazníkov,
- d) druhy a spôsoby nákupu a platenia (katalógový predaj, splátky, týždenný nákup),
- e) zahraničné výrobky u nás, export slovenských výrobkov.

13. Krajiny, mestá a miesta

- a) dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin),
- b) sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte),
- c) turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá,
- d) miesto vhodné na oddych a miesto na spoločenské vyžitie,
- e) miesto mojich snov.

14. Kultúra a umenie

- a) možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec),
- b) obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti),
- c) návšteva kultúrneho podujatia,
- d) hudobné, filmové, divadelné a folklórne festivaly, atmosféra,
- e) ďalšie druhy umenia – folklór, maliarstvo, sochárstvo, architektúra – najznámejšie osobnosti.

15. Knihy a literatúra

- a) knihy, e-knihy - výber, čítanie,
- b) obľúbený autor a žánre,
- c) prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa),
- d) nositelia Nobelovej ceny za literatúru a ich diela,
- e) kríza v čítaní beletrie (príčiny, kupovanie kníh, služby knižníc, inštitútov).

16. Človek a spoločnosť

- a) morálka (správanie sa mladých a starších ľudí, etická výchova v rodine a v škole),
- b) spoločenská etiketa – stretnutia, pozdravy a blahoželanania, etiketa návštev: dôvody a čas, témy rozhovorov, pohostenie,
- c) normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt),
- d) prejavy záujmu a pomoci spoluobčanom v núdzi, sponzorstvo a sponzori (dôvody a podoby),
- e) vplyv spoločnosti na rodinu.

17. Komunikácia a jej formy

- a) typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- b) komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- c) moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač - elektronická pošta, internet),
- d) jazyk ako dorozumievací prostriedok (výučba svetových jazykov, rozšírenosť a využitie cudzích jazykov),
- e) jazyk štandardný, hovorový, slang, odborný a pod.

18. Masmédiá

- a) typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- b) tlač (noviny, časopisy, rubriky) - výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- c) rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť),
- d) vplyv masmédií na život jednotlivca, rodiny i spoločnosti,
- e) internet a jeho vplyv na človeka a spoločnosť.

19. Mládež a jej svet

- a) charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy),
- b) postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- c) vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty - príčiny, prejavy, dôsledky),
- d) nezdravé javy v živote mladých (násilie, gamblerstvo, drogy),
- e) predstavy mladých o budúcnosti (očakávaná, túžby, obavy).

20. Zamestnanie

- a) typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia,
- b) trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor),
- c) pracovný čas a voľný čas (zdokonaľovanie práce, nové technológie),
- d) pracovné príležitosti doma a v zahraničí, pracovné podmienky (mzda, sociálna starostlivosť),
- e) kariéra a rodinný život, zamestnanosť žien (materská dovolenka), rekvalifikácia, dôchodcovia.

21. Veda a technika v službách ľudstva

- a) život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- b) pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- c) veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika...),
- d) zneužitie vedy a techniky (zbrane, závislosti, násilie, konzumná spoločnosť, civilizačné choroby),
- e) človek a veda a technika v budúcnosti (nahradenie učiteľa počítačom, deti a počítače, únik mozgov).

22. Vzory a ideály

- a) pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, ideálny človek, kritériá hodnôt,
- b) človek, ktorého si vážim,
- c) skutoční a literárni hrdinovia,
- d) hrdinom sa človek nerodí, ale sa ním stáva (konanie človeka v hraničnej situácii),
- e) ja ako hrdina.

23. Vzťahy medzi ľuďmi

- a) medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- b) priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- c) spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom),
- d) negatívne javy (agresivita, vandalizmus, egoizmus, ľahostajnosť),
- e) možnosti riešenia konfliktov.

24. Slovensko

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesta, ktoré by som odporučil cudzincom,
- c) zvyky, tradície, konvencie,
- d) stereotypy a predsudky,
- e) miesto Slovenska v zjednotenej Európe.

25. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesto, ktoré by som rád navštívil,
- c) výnimočnosť, zvyky, tradície a konvencie,
- d) stereotypy a predsudky,
- e) zjednotená Európa.

CIEĽOVÉ KOMPETENCIE

Cieľové kompetencie sú všeobecne formulované požiadavky na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť, ak chce štúdium anglického jazyka ukončiť maturitnou skúškou.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie používateľa cudzieho jazyka zahŕňajú jeho vedomosti, zručnosti a praktické schopnosti, osobnú zainteresovanosť aj schopnosť učiť sa.

Žiak:

- uplatňuje vedomosti týkajúce sa zemepisných, hospodárskych, spoločensko-ekonomických a kultúrnych reálií,
- porovnáva reálie anglofónnych krajín s reáliami vlastnej krajiny,
- správa sa v súlade s konvenciami príslušných krajín,
- uplatňuje získané vedomosti a zručnosti v každodennom živote,
- chápe potrebu celoživotného vzdelávania sa v anglickom jazyku,
- získava nové vedomosti a zručnosti uvedomelo,
- opakuje si osvojené vedomosti a dopĺňa si ich,
- uplatňuje stratégie učenia sa cudzieho jazyka,
- uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti v príprave na svoje budúce povolanie.

Komunikačná jazyková kompetencia

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa anglickým jazykom hovorí. Komunikačná jazyková kompetencia zahŕňa nasledovné zložky:

a) jazykové kompetencie

Žiak vie a používa:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia),
- morfológické a syntaktické javy (gramatická kompetencia),
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortografická a ortoepická).

b) sociolingválne kompetencie

Žiak vie:

- komunikovať v rôznych spoločenských úlohách v bežných komunikačných situáciách,
- používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so sociokultúrnym úzom v anglicky hovoriacich krajinách,
- správne reagovať v rôznych spoločenských situáciách (pozdravy, oslovenie, nadviazanie rozhovoru, zvolania),
- dodržiavať konvencie slušnosti (vyjadrenie záujmu o druhého, výmena názorov, informácií, vyjadrenie obdivu, srdečnosti, pohostinnosti, obdarovanie, vyhýbanie sa priamym príkazom, vyjadrenie poľutovania, ospravedlnenia, vyhýbanie sa opravovaniu, protirečenie, poučovanie, primerané používanie slov ďakujem, prosím, vyhýbanie sa vyjadreniu asertívnej nadradenosti, neprimeranému sťažovaniu sa, neprimeranej nespokojnosti),
- používať výrazy ľudovej múdrosti (príslovia, porekadlá, ustálené spojenia),
- si uvedomiť rozdiely registra (veľmi formálneho, formálneho, neformálneho, rodinného, intímneho).

Žiak sa dokáže vyjadrovať s istotou, zrozumiteľne a zdvorilo vo formálnych aj neformálnych funkčných štýloch, ktoré zodpovedajú danej situácii a osobám. S istým úsilím sa dokáže zúčastniť na diskusii a prispievať k nej, aj keď ide o rýchlu a hovorovú reč. Dokáže komunikovať s rodenými hovoriacimi bez toho, aby ich nechtiac zabával či iritoval, alebo aby ich nútil správať sa inak, než by sa správali k rodenému hovoriacemu. Dokáže sa vyjadrovať vhodne v konkrétnej situácii a vyhýbať sa závažným chybám vo formuláciách (SERR, s. 123).

c) pragmatické kompetencie

Žiak vie:

- ako prehovoriť (zámer, téma, následnosť, príčina, kohézia, koherencia, štýl, register, rétorika),

- ako funkčne využívať jazykové prostriedky na získavanie informácií, vyjadrenie postojov (súhlas, nesúhlas), na vyjadrenie modality (povinnosť, schopnosť), vôle (túžby, zámary), emócií, (radosť, uspokojenie, nevôľa, záujem, prekvapenie, rozčarovanie, strach), na vyjadrenie etických zásad (ospravedlnenie, ľútosť, poľutovanie, súhlas, nesúhlas, pozdravenie, žiadosť, odmietnutie, začatie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru),
- ako zostaviť prehovor vzhľadom na interaktívnu (výmena informácií) alebo transaktívnu (sprostredkovanie informácií) schému.

Komunikačné jazykové činnosti a stratégie

V oboch častiach maturitnej skúšky (externej i internej) sa preverujú receptívne (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a produktívne (ústny prejav a písomný prejav) činnosti a stratégie.

Počúvanie s porozumením

Žiak dokáže porozumieť živej alebo vysielanej spisovnej reči na známe aj neznáme témy, s ktorými sa bežne stretáva v osobnom, spoločenskom, akademickom alebo pracovnom živote. Iba mimoriadny hluk v okolí, neadekvátna štruktúra prejavu a/alebo používanie idiómov ovplyvňuje jeho schopnosť porozumieť. Dokáže pochopiť hlavné myšlienky propozične a jazykovo zložitej reči na konkrétne aj abstraktné témy, ktoré sú podané v spisovnom jazyku, vrátane odborných diskusií vo svojom odbore. Dokáže sledovať dlhšiu a zložitú argumentáciu za predpokladu, že téma je dostatočne známa a postup prezentácie je vyznačený explicitnými prostriedkami (SERR, s. 68).

Cieľové požiadavky

Žiak rozumie:

- prejavu ako celku, téme a hlavnej myšlienke, rozumie podstatným a špecifickým informáciám, vie rozlíšiť hovoriacich,
- podrobným informáciám, rozumie štruktúre vypočutého textu, vie rozlíšiť hovoriacich, ich názory a stanoviská,
- jednoduchým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy) v primeranom tempe reči a v štandardnom jazyku,
- náročnejším prejavom informatívneho charakteru s konkrétnou i abstraktnou tematikou v bežnom hovorovom tempe reči v štandardnom jazyku,
- kratšiemu jednoduchšiemu prejavu naratívneho charakteru (zážitok, príbeh),
- dlhšiemu náročnejšiemu prejavu umeleckého charakteru, vie odhadnúť postoje, názory a náladu rečníkov,
- podstatným informáciám v jednoduchých prednáškach, ak mu je tematika známa a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a zreteľne,
- podstatným informáciám obsahovo a jazykovo náročnejších prednášok prednesených v bežnom hovorovom tempe reči a v štandardnom jazyku,
- podstatným informáciám rozhlasových správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči,
- podrobnejším informáciám rozhlasových správ s aktuálnou problematikou a podstatným

informáciám rôznych rozhlasových programov.

Čítanie s porozumením

Žiak dokáže čítať do značnej miery samostatne, pričom používa techniku a rýchlosť čítania zodpovedajúcu rôznym textom a účelom a dobre sa orientuje pri výbere orientačných materiálov. Má širokú aktívnu slovnú zásobu na čítanie, ale málo frekventované idiómy mu môžu spôsobovať určité ťažkosti (SERR, s. 71).

Cieľové požiadavky:

Žiak:

- vie získať informácie z primerane náročných textov (tabuľky, grafy, oznamy, nápisy, inzeráty) a vhodne používa stratégie čítania,
- číta a rozumie rôznym textom informatívneho charakteru a primerane náročným populárno-vedeckým textom (pracovné návody a prospekty),
- rozumie obsahu jednoduchšieho autentického textu,
- rozumie obsahu autentického, faktografického a beletristického textu a článkom z tlače,
- vie pochopiť tému a hlavnú myšlienku primerane náročného textu,
- vie pochopiť tému a hlavnú myšlienku obsahovo i jazykovo náročnejšieho textu,
- vie vyhľadať špecifické a detailné informácie v jednoduchšom texte,
- vie vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych náročnejších textoch,
- vie rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v jednoduchšom texte s jasnou a logickou štruktúrou,
- rozlišuje v texte zámer, postoj a pocity autora a ostatných zúčastnených,
- vie odhadnúť význam neznámych slov na základe kontextu v jednoduchšom texte,
- vie odhadnúť význam neznámych slov v náročnejšom texte a pružne mení stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania,
- vie zachytiť a pochopiť logickú štruktúru jednoduchšieho textu aj na základe obsahu textu,
- chápe logickú štruktúru náročnejšieho textu aj na základe lexikálnych a gramatických prostriedkov.

Ústny prejav – interakcia

Dokáže používať jazyk plynulo, presne a účinne v širokom rozsahu všeobecných, akademických, profesijných tém alebo tém na voľný čas a jasne označuje vzťahy medzi myšlienkami. Dokáže komunikovať spontánne a gramaticky správne bez toho, aby musel obmedzovať rozsah toho, čo chce povedať, a volí takú rovinu formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam. Dokáže sa zúčastniť na interakcii natoľko plynulo a spontánne, že mu to umožňuje viesť bežný rozhovor s rodenými hovoriacimi a udržiavať s nimi vzťahy bez toho, aby to pre niektorého účastníka komunikácie znamenalo zvýšené úsilie. Dokáže naznačiť, akú dôležitosť pripisuje udalostiam a zážitkom, dokáže jasne vysvetliť a obhájiť názory pomocou vhodných argumentov (SERR, s. 76).

Ústny prejav – produkcia

Dokáže podať jasný a systematicky rozvinutý opis a prezentáciu so zvýraznením hlavných myšlienok a uvedením podrobností. Dokáže vytvoriť jasný a podrobný opis a vyjadrovať sa zrozumiteľne na rôzne témy, ktoré majú vzťah k jeho predmetu záujmu, rozvádza myšlienky a dopĺňa ich o argumenty a patričné príklady (SERR, s. 60).

Cieľové požiadavky

Žiak:

- reaguje na podnety jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- sa vyjadruje plynulo a správne k rôznym témam s ohľadom na stupeň formálnosti prejavu,
- vie začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- vie prerušiť a nadviazať rozhovor a preformulovať svoju výpoveď,
- vie správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách, v situačných dialógoch,
- vie spontánne reagovať v rôznych komunikačných situáciách,
- vie predniesť krátky monológ na určitú tému,
- vie pripraviť a predniesť dlhší prejav na určitú tému aj s odborným zameraním,
- vie opísať obrázky, mapy, grafy, porovnať ich, vysvetliť súvislosti a vyjadriť vlastné pocity, názory a postoje.

Písomný prejav

Žiak dokáže napísať jasný, podrobný text na celý rad tém vzťahujúcich sa na jeho oblasť záujmu, pričom syntetizuje a vyhodnocuje informácie a argumenty z celého radu zdrojov. Dokáže presvedčivo vyjadrovať nové informácie a názory v písomnej forme a oznamovať ich iným (SERR, s. 63, s. 85).

Cieľové požiadavky

Žiak vie:

- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- napísať niektoré útvary administratívneho štýlu: objednávku, reklamáciu, program rokovania a zápisnicu z rokovania,
- napísať primerane náročný súkromný list,
- napísať rozsiahlejší, obsahovo a jazykovo náročnejší súkromný list,
- napísať kratší úradný list: žiadosť o informáciu, sprievodný list, krátku správu,
- napísať rozsiahlejší, obsahovo a jazykovo náročnejší úradný list: žiadosť, sťažnosť, rozsiahlejšiu správu,
- opísať predmet, miesto, osobu, udalosť (opis),
- opísať predmet, miesto, osobu, udalosť v širších súvislostiach,
- napísať príbeh (rozprávanie),
- napísať príbeh - obsahovo, jazykovo i stylisticky náročnejší slohový útvar,
- napísať krátky súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov (composition = kompozícia),
- napísať rozsiahlejší obsahovo a jazykovo náročnejší slohový útvar s využitím

argumentácie, porovnávaní (essay = úvaha).

JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

Nasledujúce príklady ilustrujú funkcie jazykových prostriedkov. Príklady uvádzané pri jednotlivých gramatických javoch zdôrazňujú funkčnosť gramatických štruktúr. Z toho dôvodu pri jednoduchých gramatických javoch slúžia príklady len na ilustráciu (pozri zámenná).

1. Zvuková stránka jazyka

Žiak má zreteľnú a prirodzenú výslovnosť s ojedinelými nepresnosťami.

Žiak ovláda zásady správnej výslovnosti hlások:

- aspirované: [p], [t], [k], Peter, take, come,
- obojperné [w] a pernozubné [v]: very well, one,
- zadopodnebné ng [ŋ]: morning, training, strong, sink, younger,
- otvorené [æ]: Alice, cat, pack, hat, back,
- znelá pernozubná [ð]: this, that,
- neznelá pernozubná hláska [θ]: thank, think,
- dvojhlásky: [iə] here, ear, [eə] where, there, [aɪ] right, side, [eɪ] they, say, [aʊ] how, about, [əʊ] old, no,
- trojhlásky: [aʊə] flower, [aɪə] fire, tired,
- nemé hlásky: know, write, hour, doubt, climb.

Žiak uplatňuje:

- viazanú výslovnosť: Where are you? How old are you? That's my aunt.
- slovný prízvuk hlavný a vedľajší: Thursday, video, probably, hotel, thirteen, thirty, equipment, cosmetics, performance, introduction, examination,
- prízvuk a jeho rozlišovacia funkciu: report – report,
- redukované samohlásky v neprízvučných slabikách tzv. weak forms: was, were, can, have, and, at,
- prízvuk vetný a rytmizáciu vety: Come on, John. What are you doing? I'm looking for my keys. I don't know where I left them.

Žiak rozlišuje:

- intonáciu vo vetách (stúpajúcu, klesajúcu a ich kombinácie): I've got an English penfriend. Have you ever spoken to a tourist? Where do you live? Do you live here? Do you want to go by car or by train?
- v krátkych prídavných otázkach: You are coming, aren't you? You saw him, didn't you?

Žiak je schopný porozumieť rôznym variantom výslovnosti anglického jazyka a pasívne ovláda

znaky medzinárodného fonetického prepisu.

2. Grafická stránka jazyka

Žiak ovláda a dôsledne uplatňuje pravidlá pravopisu vrátane interpunkcie:

Zmena y na i/ie:

- podstatné mená: baby – babies, lorry – lorries, country – countries,
- slovesá: cry – cries/cried, try – tries/tried,
- prídavné mená: lucky – luckier – luckiest, easy – easier – easiest,
- príslovky: easy – easily, temporary – temporarily, day – daily.

Zmena ie na y:

- slovesá: die – dying, lie – lying, tie – tying,

Zmeny v slovách končiacich na -e:

- slovesá: hope – hoping, smile – smiling, write – writing,
- prídavné mená: wide – wider – widest, late – later – latest,
- príslovky: simple – simply, reasonable – reasonably.

Zdvojenie spoluhlások:

- slovesá: stop – stopped/stopping, rub – rubbing/rubbed, prefer – preferring/preferred, regret – regretting/regretted, travel – travelling/travelled, cancel – cancelling/cancelled,
- prídavné mená: big – bigger – the biggest, slim – slimmer – the slimmest.

Graficky rozlišuje homofóny: rice/rise, where/were, new/knew.

Má osvojené pravidlá interpunkcie:

Apostrof :

- v skrátených tvaroch: can't, don't, doesn't, didn't, he's got, where's, what's,
- v privlastňovacom páde: the girl's father, the girls' bags, children's coats, Charles's/Charles' wife, three miles' walk.

Dvojbodka:

- pri vymenovávaní: We need three kinds of support: economic, moral and political.

Čiarka oddeľuje:

- viacnásobné vetné členy: I went to Spain, Austria and Germany. The cowboy was tall, dark and handsome.
- vedľajšiu vetu v podradňovacom súvetí: If you are ever in London, come and see us. (ale: Come and see us if you are ever in London.),
- vzťahné vety (non-defining): Mrs Smith, who was sitting behind the reception desk, gave Peter a big smile. (ale defining: The woman who was sitting behind the reception desk gave Peter a big smile.)

- uvádzaciu vetu v priamej reči: ‘I’m a bit tired,’ said Julia.
- výrazy however, nevertheless: My father, however, didn’t agree. Nevertheless, he continued to compose music.
- číslice v číselných výrazoch: 5,678; 1,006,823 (ale 3.12 – three point one two),
- štruktúru formálneho prejavu: To begin, I would like to introduce my colleagues. Regarding our position on nuclear power, that has not changed.

Bodka v nepriamej otázke: I asked her what time it was.

Výkričník v zvolacích vetách: What a wonderful dress! How lovely it is!

Úvodzovky: “Have you got a light?” the girl asked him. How ‘green’ are you?

Pomlčka: twenty-five, grown-ups.

Písanie veľkých písmen:

- vlastné mená osôb, národností, jazykov, krajín, zemepisných názvov: John, Smith, Slovak, English, the Slovak Republic, the United Kingdom, the Thames, the Rocky Mountains,
- mená dní, mesiacov, vyučovacích predmetov, sviatkov: Monday, July, Mathematics, History, Christmas, Easter,
- adresy: 8 High Street, 76 King’s Lane.

3. Lexika

Žiak ovláda široké spektrum slovnej zásoby na stanovené témy a na oblasť jeho záujmov a budúcej profesie. Dokáže formulovať svoje myšlienky rôznym spôsobom bez opakovania rovnakých slov, neznáme slová dokáže nahradiť preformulovaním svojej výpovede. Receptívne si osvojil ďalšie lexikálne jednotky, aby bol schopný porozumieť ústnym prejavom a písaným textom obsahujúcim vyššie percento neznámych výrazov, ktorých význam je možné odhadnúť z kontextu alebo situácie. Osvojený rozsah slovnej zásoby mu umožňuje plynulo komunikovať aj na rôzne abstraktné témy.

Žiak:

- si osvojí minimálne 4 000 slov produktívne a 1 000 slov receptívne,
- používa primerané lexikálne prostriedky zodpovedajúce formálnemu a neformálnemu prejavu: Hi, Hello, Good morning, How do you do, Can I..., Could you..., Would you mind if..., I wonder if...

Rozlišuje slová podľa významu v rôznych kontextoch:

- homonymá: bank, head, crown, glasses, match, flat, customs, swallow, sound, will, fine, fair,
- homofóny: waste/waist, new/knew, hour/our, sun/son, buy/by, flower/flour, reign/rain, whole/hole, court/caught, mail/male,
- homografy: read (čítať, čítal), lead (viest, olovo),
- synonymá: good looking – handsome, untidy – messy, wealthy – rich, look – stare – gaze –

- glance – glimpse, cry – shout – scream – yell – roar,
- antonymá: young – old – new, high – low, tall – short, poor – rich, thin – thick, clever – stupid, open – close, departure – arrival, mean – generous, disgusting – delicious, refuse – accept.

Používa osvojené ustálené slovné spojenia: as poor as a church mouse; as cool as a cucumber; the black sheep of the family; When in Rome, do as the Romans do.; blow the coal; pass the exam with flying colours; make a mountain out of a molehill.; All that glitters is not gold.; A new broom sweeps clean.

Osvojí si základný a prenesený význam fráзовých slovičiek: look after (starat' sa), take off (vyzliecť si, vzlietnuť), bring up (priniest' hore, vychovávať), pick up (zodvihnúť, vyzdvihnúť niekoho, osvojiť si).

Rozlišuje rozdiely v slovnjej zásobe britskej a americkej angličtiny: trousers – pants, sweets – candy, taxi – cab, ground floor – first floor, autumn – fall, milliard – billion, rubber – eraser, underground – subway, pavement – sidewalk.

Osvojí si rôzne spôsoby tvorenia slov:

- odvodzovaním predponami in-/im-/ir-/il-/un-/dis-/mis-/non-/under-/re-/en-: indirect, impossible, irregular, illegal, uncertain, disappear, mislead, non-smoker, underground, rewrite, enlarge,
- odvodzovaním príponami -er/-or/-ee/-ship/-dom/-hood/-y/-ly/-ish/-ful/-less/-ness/-en/-ic/-ical/-ible/-able/-en/-ise/-ify/-ate: beginner, actor, employee, friendship, kingdom, childhood, rainy, friendly, foolish, careful, hopeless, wooden, miserable, shorten, criticise, rotate, greenish, economic, economical, illegible, justify,
- príponami + zmenou v kmeni: wide – width, long – length,
- zmenou v kmeni: speak – speech, advice – advise, sing – song,
- zmenou prízvuku: record, export, transport, conduct,
- skladaním: sunrise, highway, pickpocket, outlook, waterproof, dark-brown, overcome, film-making,
- reduplikačné zloženiny: fifty-fifty, bye-bye, tip-top,
- konverziou (prechod jedného slovného druhu k inému): a hand – to hand, rich – the rich, criminal – a criminal, American – an American, reform – reform movement – to reform,
- krížením: breakfast + lunch = brunch, smoke + fog = smog,
- skracovaním: advertisement – advert – ad, examination – exam, aeroplane – plane, university – univ, NATO, EU, EEC, UNESCO, UNO, WHO, VIP, MP, PTO, OHP, B & B,
- preberaním z iného jazyka: fiancé, café, menu, pasta, spaghetti, bumerang, robot, sputnik, kindergarten, sauerkraut.

Žiak vie významovo rozlíšiť pôvodne totožné slová: actual – topical, control – check, sympathetic – pleasant.

4. Morfológia a syntax

Žiak vie prakticky používať zložitejšie gramatické konštrukcie v kontexte. Prakticky uplatňuje rôzne funkcie gramatických javov v komunikácii. Prípadné nedostatky dokáže opraviť. Chyby vo vyjadrovaní nespôsobujú nedorozumenie.

4.1 Morfológia

4.1.1 Podstatné mená (Nouns)

Podľa druhu:

- vlastné: John, Australia, Mr Brown,
- všeobecné: a car, a cat, a girl, a city, a mountain, water, the environment,
- podstatné meno v úlohe prídavného mena: a school yard, a two-hour journey, two-hours' journey.

Počítateľnosť:

- počítateľné: a book, some books,
- nepočítateľné: water, some water,
- zmena významu pri počítateľnosti: paper = papier, a paper = noviny.

Rod:

- životné podstatné mená
- mužský: a man, a boy,
- ženský: a woman, a girl,
- duál: a doctor, a parent, a teacher (a man student – a woman student, a nurse – a male nurse)
- neživotné podstatné mená: a street, a car – it, a dog – it/she/he, France – it/she, baby he/she/it).

Prechýľovanie:

- morfológicky nepríznačné : king – queen, uncle – aunt, bull – cow, monk – nun,
- morfológicky príznačné: actor – actress, duke – duchess, hero – heroine, tiger – tigress.

Číslo:

Jednotné číslo:

- podstatné mená, ktoré sa používajú iba v jednotnom čísle: classics, darts, the United Nations, news (pieces of news), information, advice, knowledge, luggage.

Množné číslo:

- pravidelné vrátane pravopisných zmien: street – streets, baby – babies, potato – potatoes, wife – wives,
- nepravidelné: tooth – teeth, child – children, mouse – mice, goose – geese,
- nepravidelné u zložených slov: mothers-in-law, grown-ups, women doctors, forget-me-nots,

- nepravidelné u podstatných mien cudzieho pôvodu: curriculum – curricula, crisis – crises, criterion – criteria,
- nepríznačné množné číslo: people, cattle, police, youth,
- podstatné mená, ktoré sa používajú iba v množnom čísle: spectacles, pyjamas, trousers, scissors, jeans,
- významové odlišnosti: a custom – customs (zvyk – zvyky), customs (clo).

Pád:

- privlastňovací (Possessive case): the girl's name, Mr and Mrs Robert's house, today's business, Europe's future, a week's holiday, the rise of the sun, the wines of France, a friend of my sister's.

Určenosť - členy:

- neurčitý: She is a teacher. There is a bank near here. Three times a week. We had a very nice lunch.
- určitý: The earth goes round the sun. Bratislava is the capital of Slovakia. How to get to the station? I often go to the cinema. Switch on the light. The United Kingdom, the United States of America, the Slovak Republic, the Netherlands, the Atlantic (Ocean), the (River Thames, the Rocky Mountains – the Rockies, the High Tatras, the Danube. I liked the lunch your mum prepared for us two days ago. The rich, the British, the British Museum, the Empire State Building, the National Gallery, the Houses of Parliament, the Station Hotel, the European Community, the Council of Europe, the BBC, the Washington Post, the University of London (London University),
- nulový: John, Slovakia, England, Europe, January, Monday, breakfast, tennis, Easter Mount Everest, Lake Superior, President Johnson, Princess Diana, Buckingham Palace, Hyde Park, Fifth Avenue, Piccadilly Circus, Broadway, Victoria Station, Westminster Abbey, McDonalds, Harrods, St Paul's Cathedral, British Airways,
- odlišnosti vo význame: in hospital – in the hospital, to church – to the church, in bed – on the bed,
- použitie členov s abstraktnými podstatnými menami: History tended to be uninteresting when I was at school./The early history of Scotland is full of betrayal. Education is not compulsory in many developing countries./The education I received was first-rate.

4.1.2 Prídavné mená (Adjectives)

Stupňovanie:

- pravidelné (s pravopisnými zmenami): big – bigger – the biggest, nice – nicer – the nicest, pretty – prettier – the prettiest, expensive – more expensive/less expensive – the most expensive/the least expensive,
- nepravidelné: good – better – the best, bad – worse – the worst, far – further/farther – the furthest/the farthest, much/many – more – the most, little – less – the least.

Porovnanie: as big as, bigger than, the biggest of/in.

Intenzita:

very: very pretty, very interesting, very tasty, very tasty = delicious, extremely delicious, far more interesting, much better.

enough: She's not old enough.

too: The bags are too heavy.

Kolokácie vyjadrujúce intenzitu: After working all day and all night he was totally exhausted. I am entirely satisfied that he followed the correct procedure.

Poradie prídavných mien: názor – veľkosť – vek – hmotnosť – tvar – farba – pôvod – materiál: a small old white cotton shirt, an old Scottish song, a nice small old square round brown Italian wooden table.

Príčastie trpné a činné vo funkcii prídavného mena: a boring lesson, a bored student.

Predložkové väzby: interested in, famous for, popular with, fond of, keen on, different from, similar to.

Väzba the... the...: The sooner, the better.

4.1.3 Zámená (Pronouns)

- osobné: I/me, you, he/him, she/her,
- privlastňovacie: my/mine, your/yours, her/hers, we/ours,
- zvrtné: myself, herself, ourselves,
- recipročné: each other, one another,
- ukazovacie: this/these, that/those,
- opytovacie: who, whose, whom, what, which,
- vzťahné: who/whom, whose, which, that,
- neurčité: some, any, no, none, nobody,
- determinátory, kvantifikátory: all, each, every, either, neither, both, much, many, a lot of, plenty of, little, few, a little, a few, I don't like it either.,
- zastupujúce one/ones, that/those.

4.1.4 Číslovky (Numerals)

- základné: one, twenty, two hundred and fifty-five, three million two hundred seventy-two thousand, hundreds of people, couple, pair, dozen, zero, 0, nought, nil, love,
- radové: the first, the second, the twenty-third, the ninety-ninth, Elizabeth II,
- násobné: double, twice, three times,
- desatinné: 5.02 – five point oh two,
- zlomky: a quarter, three fifths, one half,
- početové výrazy: plus, minus, times, divided by, multiplied by,
- udávanie času: 5:45 p.m./a.m.,
- dátum: (on) the twenty-fifth of June, 2002; June the twenty-fifth.

4.1.5 Slovesá (Verbs)

Určité slovesné tvary (plný i stiahnutý tvar)

- plnovýznamové slovesá be, have, do: I have got two brothers. Do you have a new house?
- pomocné slovesá be, have, do: What does your dad do? Have you prepared your project?

Modálne slovesá:

- s prítomným neurčitkom: can, may, must, needn't, will, won't, shall, would, should, could, used to, might, ought to,
- s minulým neurčitkom: She needn't have gone to school but she went there to help her friend. You should have done your homework.
- opisné tvary modálnych slovičiek: to have to, to have got to, to be able to, to be allowed to, to be supposed to, to be obliged to, to be sure to, to be likely to, to be about to.

Pravidelné a nepravidelné slovesá: awake, be, bear, beat, become, begin, bend, bet, bind, bite, bleed, blow, break, breed, bring, broadcast, build, burn, burst, buy, can, catch, choose, come, cost, cut, dig, do, draw, dream, drink, drive, eat, fall, feed, feel, fight, find, fly, forbid, forget, forgive, free-ze, get, give, go, grow, hang, have, hear, hide, hit, hold, hurt, keep, know, lay, lead, learn, leave, lend, let, lie, light, lose, make, mean, meet, pay, put, read, ride, ring, rise, run, say, see, sell, send, set, shake, shine, shoot, show, shut, sing, sink, sit, sleep, smell, speak, spell, spend, spill, spread, spend, steal, strike, swim, take, teach, tear, tell, think, throw, understand, wake, wear, win, write, arise, bid, cast, cling, creep, dare, deal, dwell, flee, fling, grind, knee, knit, lean, leap, rid, saw, sew, sow, shed, shrink, slide, speed, spin, stick, sting, stink, strive, swear, sweep, smell, thrust, tread, undertake, weave, weep, wind.

Slovesá, ktoré sa nepoužívajú v priebehovom čase: believe, dislike, doubt, feel, forgive, guess, hate, hear, imagine, know, like, love, mean, mind, prefer, realise, recognise, remember, satisfy, see, smell, suppose, taste, think, understand, want, wish, apply to, be, belong to, consist of, cost, depend on, equal, fit, have, include, involve, lack, matter, own, possess, remain, require, seem, sound, etc.

Statické a dynamické slovesá: I think you are right. I am thinking of you all the time. I see him. I am seeing my doctor tomorrow. Mum is tasting the soup. The soup tastes good.

Slovesá vyjadrujúce zmenu stavu: become, get, go, turn, grow, fall, come; It's getting dark. The leaves turned brown. My dreams have come true.

Slovesá s predložkovými väzbami: listen to, smile at, look at.

Viacslovné slovesá (multi-word verbs, phrasal verbs, prepositional verbs): blow up, break down, break into, bring up, call in, care for, care about, carry on, close down, come across, fill in, find out, get up, get on, get off, get into, get out of, give up, go on, grow up, hold on, keep on, leave out, look after, look forward to, look up, make up, pay back, pick up, put on, put off, ring

up, run out of, slow down, stand for, take after, take off, tell off, think over, try on, turn down, turn off, turn on, wash up, work out, ask after, back up, be for, be up to, call off, carry out, catch up with, clear up, cut down, cut down on sth, die out, do up, drop in, be fed up, fix up, get through, get over, get on with, give away, go in for, hold up, keep up with, let sb down, look out, make up for, make sth out, put (money) by, put sb up, put up with, put off, put sb off, run over, see sb off, sell out, sell off, settle down, show off, speak up, stand up to, throw out, turn up, turn in-to, watch out, wind up.

Verbonominálne väzby: give sb a smile, give sb a hand, make a phone call, have a shower, have lunch.

Neurčité slovesné tvary

Gerundium: Reading is easier than speaking. I am fond of writing letters.

- väzba to be used to/to get used to + gerundium: I am used to getting up early.
- gerundium a infinitív bez to: I saw her crossing the street. I saw her cross the street.
- gerundium a infinitív s to: She was seen crossing the street. She was seen to cross the street.
- gerundium a infinitív podľa významu: stop, go on, remember/forget, try, remind, regret; I remember my going to kindergarten. Remember to send the letter.
- gerundium trpné: He entered the room without being greeted by anybody.
- gerundium minulé: He accused me of having written that letter.

Infinitív:

- *bez to* (make, let, bid): I made her stay at home. Her parents let her go to the cinema.
- *s to*: She was made to stay at home. She was let to go to the cinema.
- podmet a predmet s infinitívom: The English are said to be conservative. She is said to have seen the Lochness monster.
- prítomný: We are happy to be here.
- minulý: I am sorry to have come late.

Slovesné časy (Tenses) – funkcie časov sú naznačené v príkladoch

- prítomný čas jednoduchý: I live in Martin. He doesn't know the truth. Do you agree with him? The performance starts at 7.
- prítomný čas priebehový: I am listening to music now. At the moment we are staying at Hlohovec. We are meeting at three tomorrow. You must be joking. She is always talking back.
- minulý čas jednoduchý: I met her in the spa Piešťany last year. We didn't like that film. When did you come home?
- minulý čas priebehový: She was dreaming all night. At 2 o'clock I was still having my lunch. When I was crossing the street I saw that accident.
- opakované deje v minulosti used to/would: He used to play tennis but now he doesn't. My grandfather would sit in his rocking chair for hours.
- predprítomný čas jednoduchý: I have read seven pages of that novel. I have been a tourist

guide for 5 months. Have you heard that news? I haven't seen him since September. Since I finished my secondary studies, I haven't spoken Spanish.

- predprítomný čas priebehový: I have been reading that novel for a month. How long have you been waiting for me? My hands are dirty, I have been working in the garden.
- predminulý čas jednoduchý: I arrived on time, but he had already left.
- predminulý čas priebehový: Before I went to England, I had been learning English for four years.
- budúci dej – pomocou will: I will help you. I will have a cup of coffee.
- to be going to: She is going to watch television. My aunt is going to have a baby.
- budúci čas priebehový: This time next month I will be lying on the beach.
- predbudúci čas jednoduchý: He will have finished his studies by the end of May.
- predbudúci čas priebehový: Julia will have been studying Economics for 5 years when she graduates next year.

Rod činný a trpný (Active and passive voice)

- trpný rod v jednoduchých formách jednotlivých časov: The rooms are cleaned every day. My wallet has been stolen. This castle was built in the 16th century. The meeting will be held next month. It must be finished by Friday.
- trpný rod v priebehových tvaroch jednotlivých časov: The house is being painted at the moment. When we visited them, their house was being painted.
- zvláštnosti trpného rodu: She was listened to with great interest. The doctor was sent for. The English are said to be conservative. She is said to have seen the Loch Ness Monster.
- väzba to have/get sth done: She will have a new dress made.

Spôsob (Aspect)

- oznamovací: I didn't agree with her. He knows the story very well.
- rozkazovací: Be quiet. Close your books. Don't open the windows. Let's open the windows. Let him stay there a little bit longer. Don't let him stay there. Let's open the windows./ Let's not open the window.
- podmienovací prítomný: I would let her know. I would buy it.
- podmienovací minulý: I would have helped her.
- väzba "I'd rather", "I'd better": You'd better study.
- konjunktiv (subjunctive): God save the Queen.

4.1.6 Príslovky (Adverbs)

- miesta, času, spôsobu, miery, frekvencie: here, there, soon, early, quickly, quite, often, always, fast,
- tvorenie prísloviak (vrátane pravopisných zmien): happy – happily, possible – possibly,
- zmena významu: hard – hardly, near – nearly,
- stupňovanie
pravidelné: harder – hardest, more quickly – most quickly,

- nepravidelné: well – better – best, far – farther – farthest, little – less – least,
- prídavné mená a príslovky: He scored a direct hit./The train goes direct to London without even stopping at York. There is no such thing as free lunch./Feel free to use it whenever you want.
  - vyjadrujúce postoj: Clearly, he was in the wrong. Apparently, he was in line for promotion.

4.1.7 Predložky (Prepositions)

- jednoduché: on, in, at, to, for, from, of, off, opposite, during, while, till, until, in, into, onto, near, by, with, without, along, past,
- zložené: out of, in front of, instead of, next to, thanks to, due to,
- blízke významom: between – among, under – below, across – through – over, above – under, like – as.

4.1.8 Spojky (Conjunctions)

- and, but, if, in case, unless, whether, although, when, as soon as, after, before, while, as long as, as if, so that, in order to, although, even, though, as, since, for, provided/providing, even though, in spite of/despite.

4.1.9 Citoslovčia (Interjections)

- Oh!, Ouch!, Whoops!, Hey!, Sh!, Mmm!, Boo!, Well,...

4.2 Syntax (vetná skladba)

4.2.1 Slovosled (Word order)

- oznamovacie vety: She is going to do some shopping. There are twenty-three students in the classroom. There is a woman standing by the windows. Had the operation been performed earlier, the patient would have been saved. Hardly did he understand what was going on.
- opytovacie vety
- zisťovacie: Does she know it?
- doplňovacie: Who knows? Where is he going?
- vylučovacie: Will he go with us or stay at home?
- krátke prídavné otázky: You have met him before, haven't you? I am right, aren't I? She mustn't drink cold water, must she? She isn't late, is she?
- nepriama otázka: I wonder how old she is. I asked him what to do. Could you tell me where the station is?
- zápor:
v podmetovej časti: Nobody answer. Nothing has happened.
v prísudkovej časti: I haven't met him for a long time. There was nothing interesting at

school.

- rozkazovacie vety: Open your books. Let's go to the cinema.
- zvolacie vety: What a nice day!

4.2.2 Podmet (Subject)

- osobný: The Foreign Secretary had to admit it.
- neosobný: It was raining all night.
- formálny: It is easy to learn it by heart. There are children in the playground.
- neurčitý: One never knows. You never know. They say it's going to snow tomorrow.
- zhoda podmetu a prísudku: The girls are playing with dolls. The police have appeared unexpectedly. Neither Mary nor Lucy likes maths. Both of these restaurants are very good. The news is important for me. The team are going to lose the game. A cricket team is made up of eleven players.

4.2.3 Predmet (Object)

- priamy a nepriamy: They gave her a lot of flowers. They gave a lot of flowers to her. Say it in English. Tell it to me.

4.2.4 Príslovkové určenie (Adverbials)

- He was badly injured. I get up at 7 o'clock. I practise tennis three times a week. We could hardly understand a word.

4.2.5 Spájacie výrazy

- however, nevertheless, actually, by the way, firstly, finally, in the end, indeed, I see, of course.

4.2.6 Výrazy „aj ja“, „ani ja“

- I have met him before. So have I.
- I can't speak Portuguese. Neither can I.

4.2.7 Výpustka (Ellipsis)

- Anybody at home? Any questions? Sorry, I haven't phoned you.

4.2.8 Vety

Jednoduché (Simple sentences): I have been learning English for 3 years.

Súvetia:

- prirad'ovacie (Compound sentences): My mother was cooking and my father was

- watching TV. She was clever but her brother was a lazy boy. You can sleep on the couch, or you can go to a hotel. You either love him or hate him... Not only did they break into his office, but they also stole his books.
- podrad'ovacie (Complex sentences)
  - vzťahové: The lady who/that was waiting for him was his mother. The lady I was looking for was my favourite teacher. The book of which pages are torn is useless. My brother who is a doctor lives in London. My brother, who is a doctor, lives in London.
  - príslovkové (adverbial)
  - časové: When I come home, I will ring you up. Write me an email as soon as you arrive at university.
  - podmienkové: If you study hard, you will pass the exam. If he were a manager, the company would be more profitable. If I had known the truth, I would not have supported him so much. Had I known the truth ... Unless Mary studied hard she wouldn't pass the exam. In case Mary studies hard she will pass the exam. Provided that no objection is raised, we will hold the meeting here.
  - zmiešané podmienkové: If I had studied harder, I'd be at university now. I would have driven you to the match if I didn't have so much work. If I wasn't working in July, I would have suggested we go camping in France.
  - prípustkové: In spite of the fact that he did not take part in the meeting, he knew everything. She passed the exam although she did not study hard.
  - účelové: She went to the summer camp to earn some extra money. In order not to be recognised, Peter wore a disguise. I turned light on so that I could see what I was doing. I'll write down the message in order that/so that you may not forget it.
  - príčinné: I lent her the money because she badly needed it. Since Mary was the eldest, she looked after the others.
  - želacie: I wish I could swim. I wish I weren't here. I wish I weren't sitting there. I wish I had passed the English exam. I wish she wouldn't fail. If only I knew that. If only she hadn't written that letter.

Priama a nepriama reč, časová súslednosť: She said, "I can help you." / She said she could help me. He said, "I love you." / He said he loved me. They said, "We have met before." / They told me they had met before. "I will mend it for you," she said. / She said she would mend it for me. He asked, "Do you like school?" / He asked me if I liked school. He asked, "Have you met my friend?" / He asked if I had met his friend. Ann said, "Open the window." / She told me to open the window. John said, "Don't open the windows." / John asked me not to open the windows. She apologised, and promised not to do it again. He explained why he hadn't come the day before. Tom suggested that I should look for another job/that I look for another job/that I looked for another job. Tom suggested going to the cinema.

Väzba enough/too + infinitív: There weren't enough chairs for everyone to sit down. These boxes are too heavy (for him) to carry. The tea is sweet enough (for us) to drink.

Väzba it's time + minulý čas: It's time we went home.

Skracovanie vedľajších viet prechodníkom prítomným a minulým, činným a trpným: Walking

in the street I met him. Having come late, I had to apologise. Being invited to the party we had to buy a present. The job finished, we went home straight away. His mother being ill, John took her to hospital.

Úpravy cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka úroveň B2 pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

Žiaci so sluchovým postihnutím

Počúvanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú auditívnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia.

Zvuková stránka jazyka

Požiadavky súvisiace s výslovnosťou sa upravujú a nepresnosti výslovnosti v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v anglickom jazyku.

Žiaci so zrakovým postihnutím

Tematické okruhy

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Čítanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v anglickom jazyku.

Nepresnosti výslovnosti a plynulosti reči v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s vývinovými poruchami učenia

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami správania

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Použitá literatúra

GADUŠOVÁ, Z. a kol. 2009. *Pedagogická dokumentácia z anglického jazyka. Úroveň B2*. Štátny pedagogický ústav: 2009. 74 s. ISBN 978-80-89225-79-8.

NORTH, B., ORTEGA, A., SHEEHAN, S. *A Core Inventory for General English*. British Council - EAQUALS: 2010. 72 s. ISBN 978-086355-653-1.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. 2006. 252 s. ISBN 80-85756-93-5.